

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave
Ružinovská 4813/8
821 01 Bratislava
Slovenská republika

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
	ÚVZSR/OHŽP/11005/33708/2023	Mgr. Katarína Jatzová, PhD.	18. 10. 2023

Vec

List obciam v súvislosti so Správou o kvalite vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach za rok 2022

V súlade so zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o CHVO“), Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zverejnilo Správu o kvalite vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach za rok 2022 (ďalej len „správa“). Chránené vodohospodárske oblasti sú naše najvýznamnejšie územia, na ktorých sa prirodzeným spôsobom tvoria významné zásoby vôd. Tieto oblasti sa v záujme zachovania prirodzeného výskytu a obnovy týchto významných zdrojov vody pravidelne monitorujú a činnosť v nich sa podriaduje účelu ich využitia.

V poradí už v štvrtej správe sú uvedené výsledky monitorovania kvality podzemných vôd a pre oblasti s výskytom vodárenských tokov alebo vodárenských nádrží (ďalej len „VN“) určených na odber pre pitnú vodu aj výsledky monitorovania kvality povrchových vôd. Kvalita vôd bola v súlade so zákonom o CHVO napriek tomu, že ide o tzv. surovú vodu, ktorá je odoberaná z povrchových vodárenských zdrojov alebo z podzemných vodárenských zdrojov na účely výroby pitnej vody a ktorá štandardne pred distribúciou k spotrebiteľom prechádza rôznymi procesmi vodárenských úprav s cieľom zaisťovať jej zdravotnú bezpečnosť) posudzovaná podľa limitných hodnôt ukazovateľov vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 247/2017 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou (ďalej len „vyhláška č. 247/2017 Z. z.“). Vyhláška č. 247/2017 Z. z. určuje limitné hodnoty pre kvalitu pitnej vody v miestach, kde vyteká bežne slúžiacich pre ľudskú spotrebu t. j. na vodovodnom kohútiku.

Na základe výsledkov monitorovania CHVO sa aj v tohtoročnej správe potvrdilo, že najvýraznejší vplyv na kvalitu ich vôd má antropogénna činnosť, najmä poľnohospodárstvo, priemysel, ťažobná činnosť a taktiež prítomnosť environmentálnych záťaží. Znížená kvalita vôd a zvýšené koncentrácie niektorých ukazovateľov, ktoré boli v prevažnej väčšine zistené v monitorovacích miestach situovaných v blízkosti zdrojov znečistenia ako sú najmä skládky komunálneho a priemyselného odpadu, priemyselné zdroje, hnojiská, hospodárske dvory, čerpacie stanice, a pod., pričom viaceré zo zdrojov sú evidované ako environmentálne záťaže. Na územiach niektorých CHVO boli v podzemnej a/alebo povrchovej vode zistené aj mierne prekročenia niektorých ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré sú vo vyhláške č. 247/2017 Z. z. limitované najvyššou medznou hodnotou (ďalej len „NMH“). NMH je limitná hodnota zdravotne významného ukazovateľa kvality pitnej vody, ktorej prekročenie vylučuje použitie vody ako pitnej vody.

Najviac prekročených ukazovateľov bolo zaznamenaných na CHVO Žitný ostrov; išlo predovšetkým o ukazovatele pesticídov resp. ich relevantné metabolity, dusičnany a dusitany. Na niekoľkých monitorovacích miestach viacerých CHVO boli identifikované aj nebezpečné perzistentné organické látky (tzv. POPs, z angl. „Persistent Organic Pollutants“), konkrétne účinná pesticídna látka lindan a polycyklické aromatické uhľovodíky - benzo(k)fluorantén i indeno(1,2,3-c,d)pyrén. POPs sú definované ako také organické látky, ktoré majú toxické vlastnosti, sú perzistentné, akumulujú sa v živých organizmoch, majú sklon k diaľkovému prenosu atmosférou a k depozícii a sú pravdepodobnou príčinou významných negatívnych vplyvov na ľudské zdravie alebo životné prostredie v blízkosti ako aj vo vzdialenosti od ich zdroja.

Opätovne je potrebné zdôrazniť, že z hľadiska hromadného zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi ide o kvalitu surovej vody, ktorú v procese dodávania spotrebiteľovi dodávateľ pitnej vody) upravuje a je povinný zabezpečiť jej monitoring a splnenie požiadaviek na jej zdravotnú bezpečnosť v mieste dodávania. Surová voda musí³⁾ spĺňať v mieste odberu pred jej dopravou do miesta úpravy vody požiadavky na jej kvalitu vo väzbe na štandardné metódy úpravy povrchovej a podzemnej vody na pitnú vodu. Odporúčané a medzné hodnoty pre jednotlivé kategórie surovej vody v mieste odberu pred jej dopravou do miesta úpravy vody vo väzbe na štandardné metódy úpravy povrchovej a podzemnej vody na pitnú vodu určuje vyhláška Ministersva životného prostredia Slovenskej republiky č. 636/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch.

V súlade s požiadavkami zákona o CHVO prehodnotil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) zdravotný význam zistených ukazovateľov kvality pitnej vody v surovej vode CHVO a pripravil zoznam obcí s vymenovanými prekročenými ukazovateľmi kvality pitnej vody limitovanými NMH (Príloha 1) a tiež zdravotné riziká jednotlivých prekročených ukazovateľov (Príloha 2).

Popis územi spolu s presnou identifikáciou jednotlivých monitorovacích miest je možné nájsť vo zverejnenej správe MŽP SR na: <https://www.minzp.sk/voda/spravy-chvo/>.

V súčasnosti je aj na Slovensku stále populárnejším trendom budovanie vlastných studní a zvýšený záujem o využívanie vlastných vodných zdrojov na individuálne zásobovanie domácností alebo ako doplnkový zdroj vody na akékoľvek domáce účely vrátane jej konzumácie. Obyvatelia, využívajúci vlastné vodné zdroje bez toho, aby si overili ich kvalitu, konajú na vlastnú zodpovednosť. Príjem vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná, môže spôsobiť akútnym, neskorým alebo dlhodobým pôsobením poškodenie zdravia resp. byť faktorom prenosu rôznych infekčných ochorení (črevné nákazy ako bakteriálna dyzentéria, vírusová hepatitída A, enterovirózy, parazitálne a iné ochorenia).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a zistené výsledky monitorovania jednotlivých CHVO (na základe výsledkov hodnotenia kvality vôd z monitorovacích bodov situovaných vo vašej obci podľa Prílohy 2) nachádzajúcich sa vo vašom katastrálnom území, Vám geograficky v záujme ochrany zdravia odporúčame dostupným spôsobom (webové sídlo obce, obecná tabuľa a pod.) informovať obyvateľov o možných rizikách, ktoré vyplývajú z využívania nekontrolovaných vlastných vodných zdrojov. Bližšie informácie a pokyny k využívaniu vlastných studní je možné nájsť aj v materiáli Zdravá pitná voda z vlastnej studne, ktorá je dostupná na webovom sídle https://www.uvzs.sk/docs/info/pitna/Zdrava_pitna_voda_z_vlastnej_studne.pdf.

Najbezpečnejším spôsobom zásobovania pitnou vodou a prevenciou pred negatívnymi účinkami na zdravie je využívanie pitnej vody z verejných vodovodov, ktorá je kvalitná, zdravotne bezpečná a je kontrolovaná dodávateľom pitnej vody aj orgánmi verejného zdravotníctva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru alebo pravidelného monitorovania kvality pitnej vody u spotrebiteľa.

1) § 12 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov

2) § 17 zákona č. 355/2007 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Príloha č. 1: Zoznam obcí s vymetovanými prekročenými ukazovateľmi kvality pitnej vody limitovanými NMH.
Príloha č. 2: Zdravotné riziká prekročených ukazovateľov.

S pozdravom

URAD VEREJNEHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
826 45 BRATISLAVA, TRNAVSKÁ CESTA 7

PhDr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH

hlavný hygienik Slovenskej republiky

doc. MUDr. Jana Hamade, PhD., MPH, MHA

vedúca sekcie ochrany a podpory zdravia II

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky

Rozdeľovník k číslu

Nové Osady

Jánovce

Vlky

Kalinkovo

Malinovo

Miloslavov

Hrubý Šúr

Hrubá Borša

Bratislava – Podunajské Biskupice

Bratislava – Vrakuňa

Oľdza

Hubice:

Horná Potôň

Bellova Ves

Veľké Blahovo

Čenkovec

Lehnice

Dobrohošť

Potônske Lúky

Čakany

Šamorín

Kvetoslavov

Vrakúň

Michal na Ostrove

Orechová Potôň

Makov

Čierne

Oščadnica

Nová Bystrica

Klubina

Petrovice

Štiavnik

Papradno

Čadca

Kysucké Nové Mesto

Lubochňa

Králiky

Banská Bystrica

Mýto pod Ďumbierom

Predajná

Jasenie
Kráľova Lehota
Demänovská dolina
Málinec
Hriňová
Klenovec
Muráň
Medzev
Turňa nad Bodvou
Hrhov
Zemplínske Hámre
Hlivištia

Na vedomie:

RÚVZ Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave
RÚVZ so sídlom v Galante
RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede
RÚVZ so sídlom v Čadci
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
RÚVZ so sídlom v Žiline
RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici
RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši
RÚVZ so sídlom v Lučenci
RÚVZ so sídlom vo Zvolene
RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
RÚVZ so sídlom v Košiciach
RÚVZ so sídlom v Rožňave
RÚVZ so sídlom v Humennom
RÚVZ so sídlom v Michalovciach